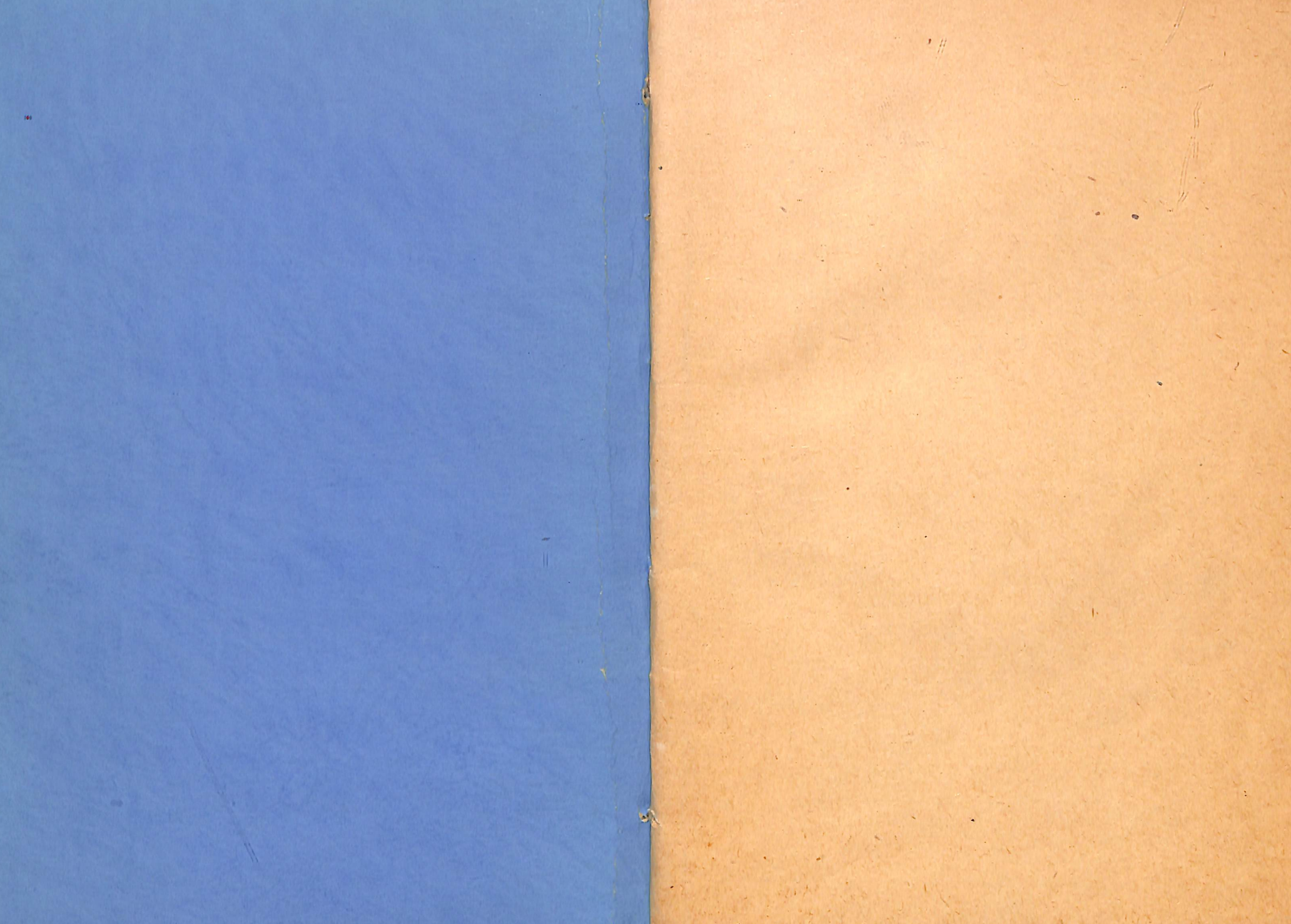

16448

U5neph G6pe

1916

455

ՍԻՆԷՄԱ-ԿԵԱՆՔ

ԱՄՈՒՐԻՆԵՐԸ

ԳՐԻԶ

ՌԱՌԻԼ-ԲՕՆՇՕՆ

891.99

Ռ-20

ՏՊԱԳՐ. Զ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

91.99

Ռ-20

vy

ՍԻՆԷՄԱ-ԿԵԱՆՔ

ԱՄՈՒՐԻՆԵՐԸ

Գ Ր Ե Ց

ՌԱՌԻԼ-ԲՕՆՇՕՆ

2003

ՏՊԱԳՐ. ԶԱՐԵՀ Ն. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

1916

28080 ա.հ.

ԲԷՔԼԱՄ-ՅՐՕԿԻՐԱՄ

ԵԱՆՔԸ Երազ մըն է, կ'ըսէինք ասէն մը, խամ-
բող վարդին, կամ սահող գետակին կը նման-
ցնէինք զայն:

Սակայն այսօր, կեանքը ոչ Երազ է, ոչ վարդ, ոչ
ալ գետակ:

Սինէման՝ ամենանշեղիս բացատրութիւնն է որ կըր-
նայ խորհրդանշել այսօրուան կեանքը:

Եւ մենք այդ «*Սինէման*» է որ կը փորձենք մեր այս
«ՍԻՆԷՄԱ-ԿԵԱՆՔ» գրողկով, որուն առաջին մասը
կը կազմէ «ԱՄՈՒՐԻՆԵՐԸ», Բ. մասը՝ «ՆՇԱՆԱԾՆԵՐԸ»
Եւ Գ. մասը՝ «ԽՈՐՈՒՄՆԵՐԸ»:

(3106-28)

21017-60

Մեր սոյն *սինէման* միւս սինէմաներէն սա գերազանց առաւելութիւններ ունի:

Նախ որ մեր *սինէման* բառասուն հոգի կրնայ կարգալ մեկ գիրքով, մինչ ոեւէ *սինէմա*, նոյն իսկ լօծ առնելով, չորս հոգիէ աւելիի ներուած չէ դիտել:

Երկրորդ՝ մենք *Ֆիլմը* կը բողբոսն ընթերցողին, ուզած ասէնը յօգուտ իրեն գործածելու. ո՞ր *սինէման* այս առաւելութիւն ունի:

Ուրեմն, մտնենք լոյսերը եւ սկսինք դարձնել մեքենան եւ եջերը:

Մաղբեցեք միայն որ *Ֆիլմը* կես ցամբան չվրթի:

ՕԲԷՐԱԹԷՕՐ, ԲԱՅՑ՝ ՈՋ ԲՐՕԲՐԻԷԹԷՒ
ՌԱՌԻԼ-ԲՕՆՇՕՆ

Զակագիկ, 1 Յուլիս 1916

Մ Ո Ւ Ր Ի Ն

ՄՈՒՐԻՆ այն թիփն է, որուն կը նախանձի կարգուածը, ունեցածին, — յաճախ ալ չունեցածին — աչք կը տնկէ աղջիկ ունեցողը, և որուն գրպանին խերը կ'անիծեն ժօրթէթը կամ Ֆաթման: Միայն իրեն պէս ամուրին է որ վրան նայելով կը խղճայ:

Հարուստ ըլլալ կամ յետին աղքատ, անպատճառ ինքզինքը պիտի մատնէ ամուրին փողոցէն անցած ատենը:

Ութը ոսկինոց հագուստ մը անցուր կռնակը, ութը ժամ չանցած, բանթալօնին մէկ կոճակը ինկած և բաճկոնը իւղոտած է անպատճառ:

Ոսկի ժամացոյց, չղթայ, արծաթ կոթ դաւազան, քսաներկու այլար մատնի մը, չորսուկէսնոց գուլպայ, մայիօ գոսթիւմ ներսէն, ֆանթէզի ելեկ, սաթ սիկանդիկ, արծաթ տուփ սիկառէթի, ևն. որոնք բաներ են, զորս ամուրին կարգուած օրը կը նետէ վրայէն, խաւս չապիկ վարտիկի փոխարէն:

Ամուրին՝ ամուրի ըլլալէ կը դադրի այն օրը, երբ այլեւս դերձակին տասնոց մը չի պարտիր:

Աղջիկ մը իր տարիքը այնքան խիստ չի պահեր, որքան ամուրին իր կարգուիլը, «չալիսի կարգուիլ» կը պօռայ մինչեւ պսակին ժամը:

Ամուրին կը կարծէ թէ՝ բոլոր կիները և աղջիկները իր վրայ կը մտածեն. այս է պատճառ որ, ծաղրանքի ժպիտը յաճախ սէր կը կարծէ:

Ամուրին՝ աղջիկներուն միամիտ ժպիտով մը կը մօտենայ, կիներուն՝ տխուր և անձնուէր հոգիով մը, որբեւայրիներուն քով աւելի համարձակ է և գոռոզ, իսկ անբարոյ կանանց քով անպատճառ էրիկութիւն պիտի ծախէ:

Մէկ խօսքով, խոստում մըն է ամուրին աղջիկներու մօտ, իսկ ոստում մը կիներու մօտիկը:

Ամուրին՝ աղջկան մը համար քառասուն փարա ծախսեց, չի մոռնար, և արարկիրցի սարաֆի մը պէս կ'ուզէ անպատճառ գէթ քառասուն շրուշի օգուտ քաղել այդ առթիւ:

Ամուրին այնպէս մը քշել կ'ուզէ ինքզինքը իբր թէ, գլխէն շատ տաք պաղ անցած է, թէ կիներու հոգեբանութիւնը կլլած է, թէ անոնց սիրտը բաց գիրքի մը պէս կը կարգայ. մինչ իրականութեան մէջ իր ամբողջ փորձառութիւնը՝ Փաթմային հետ երկու ժամ է մէկ քանի գաւաթ պիրայով:

Ամուրին՝ կանանց քով էրիկ մարդիկը վար կը զարնէ, իսկ էրիկ մարդոց քով՝ կիներու անհաւատարմութենէն կը ճառէ միշտ:

Բաւական է որ աղջկան մը ձեռքը թօթուած ըլլայ պատահմամբ. երբ հարցնէք, կը պատասխանէ, «Պահ, ձեռքէս անցած է»:

Ամուրին խենդ կ'ելլայ որ էրիկէն դժգոհ դժբախտ կնոջ մը հանդիպի, տէրտէրի մը պէս գիտէ մխիթա-

րել զայն:

Աղջիկները միայն — այն ալ բնագոյով — գիտեն խերը անիծել ամուրիներուն:

Հարիւրներով կարելի է թուել այն ապուշ ամուրիները, որոնք տարիներով կ'ապրին օրիորդ Սուրբիկի մը՝ տասնըհինգ տարեկանին տուած մետաքս մէկ թաշկինակը հոտուրտալով, մինչ անդին, հոգ չէ թէ նոյն Սուրբիկը կարգուած, տղոց տէր, երջանիկ կին մը դարձած ըլլայ, իր անունը իսկ չյիշելով:

Դպրոցականի պէս սուտ կը խօսի ամուրին, և կամսարականի տուփ մը լեցնելու պէս գիտէ ճարտարօրէն զետեղել սէրերը սրտին մէջ:

Ամուրիին կարգուելու փափաքը ջղային նոպայ է, կը բռնէ, թող կուտայ. կարգուեցա՞ւ մի, կը նշանակէ թէ մեկնեմք եղած է խեղճը:

Ամուրին աղուոր նամակներ կը գրէ, եթէ գրել չի գիտեր՝ գրել կուտայ, որոնց մէջ միլիօն անգամ կը մեռնի:

Ամուրին երբ մեռնի, շատեր զայն կը նամանցնեն այն կծծիին՝ որ ունեցածը կծիկ կ'ընէ առանց օգտակար դարձնելու և կը մեռնի չվայելով: Սխալ սակայն, վստահ եղէք որ ձեռքի տակէ ամուրին շատ լաւ կերպով գիտցած է գործածել իր ունեցածը:

Ամուրին միշտ վերէն կը նետէ և վարէն կը բռնէ: Կ'ուզէ՞ք ամուրի մը կարգել, օգտուեցէք իր հիւանդ պահերէն. հիւանդութիւնը ամուրիութեան բանգեհիւրն է. միայն թէ ոչ հարբուխը:

Շատ մը միամիտ աղջիկներ կը կարծեն որ իրենց սիրածը գիշերներ կը լուսցնէ իրենց վրայ մտածելով, մինչ անդին ամուրին մոմին բո՛ւֆ ըսելուն պէս մինչև առտու կը խռկայ:

Եթէ ամուրիները շատախօս և մեծխօսիկ չըլլային, ու գիտնային քիչ մը գաղտնապահ ըլլալ կարգուածներուն պէս, իրենց բաղդը աւելի բանուկ կ'ըլլար էրիկներին խաբող կանանց քով:

Ամուրին աւելի ճարպիկ է քան դրամաշորթը. այս վերջինը շատ շատ ժամացոյցը կը թռցնէ գրպանէն, մինչ ամուրին, ժամացոյցը մարդուն գրպանին մէջ թողլով, ուզած ատեն ժամը կը նայի իբր իրենը:

Աւելի գիւրին է կովը ասեղին ծակէն անցնել, քան ամուրին՝ կարգուած կեսարացիի մը կամ Ակնցիի մը սեմէն, նոյնիսկ եթէ մէկ երկրացի ըլլան:

Կարգուածները վերէն վար կը նային կանանց, բայց, ամուրին այնքան խոնարհ է որ հաղիւ կը համարձակի վարէն վեր ուղղել իր նայուածքը:

Ամուրիին առաջին իտէալն է աղքատ աղջիկ մը երջանկացնել. գտա՞ւ մի, դրամովը կը փնտռէ. գտա՞ւ մի, երիտասարդ և աղուորը կը փնտռէ. գտա՞ւ մի, զարգացածին դուռը ափ կ'առնէ. ան ալ գտա՞ւ մի, «քիչ մըն ալ սպասենք լաւագոյնին» կ'ըսէ: Ասանկով օրին մէկն ալ երբ տեսնէ որ մազ մօրուք ճերմկեր է, վազ կ'անցնի կարգուելէ:

Ամուրին անպատճառ սիրային դժբախտութիւն մը պիտի կրէ, մանաւանդ երբ երկսեռ վարժարան գացած և կամ դրացնութեան մատ կայ գործին մէջ. ասիկա պիտի քէլթ նստիլ սորվողին սկսնակութեան պէս չուտ կ'անցնի, յետոյ ինքզինքը պիտի տայ բնականաբար քիչ մը խմելու և զուարճանալու. կը մեռնի եթէ քանի մը զրուշ չուտէ սա նա սէր ծախող կնկան հետ, որոնց պիլանչօն միշտ ինքզինքը կործանած ցոյց տալ է: Յետոյ կը փնտռէ տունի որսեր, բերանը այրած ըլլալով վճարուած որսերէն:

Նշանաբանը «քեզ պիտի առնեմ» է, բայց հոգ չէ թէ չորս հինգ տարի քչէ այդ «պիտի առնեմ»ը:

Երբ հարցում ուղղէք իր սիրոյն համար, «կը մեռնիմ կոր, կը հատնիմ կոր» կը պատասխանէ ամուրին. երբ կարգուիլ առաջարկէք, իսկոյն երեսը կը թթուեցնէ և փլիխափայական ժպիտով մը «Միթէ վէրթէր, Բօմէօ, Պօղ կարգուեցա՞ն» կ'ըսէ:

Ամուրին անձնասպան կ'ըլլայ ընդհանրապէս, ծով նետուելով, որպէսզի նաւավարները ազատեն. ինքզինքը թեւէն կամ ոտքէն զարնելով որ վէրքը չուտով գոցուի, կամ քենքիւր s'hos խմելով, որ լավաժով մը ամէն բան լմնայ:

Երբ ամուրին նշանուի ...

(Ֆիլմի փրքաւ Բ. հասորին պիտի տեսնուի:)

ԱՄՈՒՐՈՒՆ

 Երբ չկարգուող մարդուն ամուրի տծականը կուտանք խիստ բնականօրէն, չեմ գիտեր ինչո՞ւ նոյնին իգականը կը զլանանք չկարգուած աղջիկներու:

Հայկը՝ Հայկունի կ'ըլլայ, Արմէնը՝ Արմէնունի. միթէ ամուրին ալ՝ ամուրունի չի՞ կրնար ըլլալ Հայ լեզուին մէջ:

Առնական անտրամաբան եսականութիւնը՝ տունը մնացած կ'որակէ այն աղջիկները, որոնք չեն փութար ժամ առաջ լապտերնուն իւր կամ մամ հայթայթելու, Աւետարանին յիմար կոյտերուն պէս, հետեւաբար փեսային աչքէն անտես կ'անցնին և դուրսը կը մնան:

Սակայն ժամանակները փոխուած են այսօր, եւ ներկայի էն յիմար կոյսը՝ հին դարերու էն իմաստունին հետ կարելի չէ փոխել:

Ուրեմն բոլորովին անիմաստ է տունը մնացած ծթուած բացատրութիւնը, քանի որ, մինչեւ վերջին

պահուն հաւանականութիւն կայ տունէն դուրս ելլելու:

Աշխարհիս մէջ էն տգեղը, էն աղքատն իսկ, կըրնայ իրմէ տգեղագոյնին, կամ աղքատագոյնին հանդիպիլ, գրաւել անոր սիրտը և հետը կարգուիլ:

Բացի նիւթական ու ֆրիգիքական պատճառներէ, չի կրնա՞ր ըլլալ որ տարբեր անձնական պատճառներ ունենայ աղջիկ մը չկարգուելու:

Տունը մնացած պիտի յորջորջէք այն աղջիկը, որ յաճախ իր երիտասարդութիւնը, գեղեցկութիւնը և դրամը կ'երթայ սիրայօժար թաղի վանքի մը չորս պատերուն մէջ:

Տունը մնացած պիտի անուանէք այն աղջիկը, որ փոխանակ իր ընտանիքը խեղճութեան մէջ ձգելով կարգուելու, կը նախընտրէ անոնց քով մնալ և զանոնք ապրիցնել:

Տունը մնացած պիտի որակէք նշանաւոր կարուհի մը, անուանի գրագիտուհի մը կամ համբաւաւոր ուսուցչուհի մը, որ թերեւ տասնապատիկը կը շահի մի օմն Միւսիւ Թորոսին, որ ո՞վ գիտէ քանի տարիներէ ի վեր հոգին կը մաղէ Մուսքիի մէկ մութ անկիւնը, Ադամայ իշուն պէս սպասելով որ չորս ոսկին չորս ու կէս ըլլայ:

Ֆէմինիզմի ներկայ դարուն մէջ մնացած չեն գրեթէ այն աղջիկները, որոնք հրեմն կը յօժարէին պատառ մը հացի սիրոյն, ժամ առաջ տունական ինքնահաւանութեան տակ հեծծելու և յաճախ ալ խամբելու օդ չառնող ծաղկին պէս, ծեր գրկերու պժգալի սեղմումին մէջ:

Աղջիկ մը, որ թերեւ իր հաւնածը գինքը չէ առեր, իրեն հաւնածն ալ ինքը չէ սիրեր, և այս պատճառով չէ կարգուեր:

Այսքան պարզ, մեկին իրողութիւն մը ինչո՞ւ եղծեւ, և այդ իտէալապաշտ հոգին ելլել տուցն մնացած յորջորջել, հին գուլպայի մը նմանութեամբ:

Կիներու անհաւատարմութենէն վախճալով, կամ ամուսնական տաղտուկներէ խորշելով ամուրի մնացած այրեր հազարներով կը վխտան:

Չէ՞ կարելի որ նոյն փոխադարձ պատճառներով ամուրուհի մնացածներ ալ գտնուին:

Ինչո՞ւ ստիպել աղջիկները, որ էրիկ մը ունեցած ըլլալու սիրոյն ինքզինքնին այրեն չաժեմի մը ի խընդիր, ի՞նչ է, խըսմէք այդ է եղեր, զայն փախցո՞ւց մի, տուցն մնացած կ'ըլլայ:

Սիրոյ դժբախտ ամուրի մը՝ որ չուզեր իր երգումը դրժել, և նոր սէր մը մշակել, չի կարգուիր, այսպիսին երկինքները կը հանենք:

— Սէրը անկեղծ է եղեր մարդուն, կ'ըսենք, կամքի ի՛նչ ուժ, ի՛նչ վեհագիւթիւն:

Ինչո՞ւ նոյն այս մտածումը չի տածել նաեւ այն աղջկան հանդէպ, որ կ'ուզէ կեանքին մէջ մէկ անգամ սիրած ըլլալ, հետեւաբար չի կարգուիր:

Այդ աղջիկը պէ՞տք է որ իր հոգին ցանցընէ, իր զգացումները լռեցնէ, իր սիրտը սպաննէ, և ելլէ կարգուի թերեւս մահու չափ ատած մէկուն հետ, տուցն մնացած չորակուելու համար:

Ի՛նչ տխմար տրամաբանութիւն, որ Սկիւտար կամ Խուս Խարու միայն կրնայ նստիլ:

Պիտի առարկուի որ, այլ է առնական սիրոյ դրժբախտութիւնը, այլ է կնոջականը:

Հազարներով կը հաշուուին այն աղջիկները որ հակառակ թէ միւսիւ Լեւոնի մը վրայ խենդ կ'եղան, գիշերները չեն քնանար, այլ սակայն էն քրիթիկ վայր-

կեանին իսկ, մատերուն ծայրը անգամ չատ չեն ձգեր միւսիւ Լեւոնիկին ափին մէջ:

— Գթութիւն, կը պօռան, աղջիկ մը խափել փորձելով, պիտի մեռնիմ:

— Չէ՛, կ'ըսէ ան, սկեպտիկ ժպիտով մը ետ, ետ փախչելով:

— Կը մեռնիմ կոր, ահա կ'աղաղակեն երկու ձեռքով փորերնին, կուրծքերնին բռնած, և ծունկերուն փարելով:

— Տէրտէրը կարգայ անանկ, կը կրկնէ ան, նահանջի զգուշական միջոցները ձեռք առնելով իսկոյն դէպի դուռը:

Չեմ գիտեր որ ներկայի աղջիկները ինչու պիտի սոսկան եղեր տունը մնալու վախէն:

Հին դարերուն էր որ աղջիկները չուանով կը քաշէին ամուսնութեան օրը. իբրեւ դարագլուխ մը իրենց՝ կեանքի նորանոր իրողութեանց:

Փառք Աստուծոյ, այս օրուան աղջիկները երբէք պէտք չունին մայրական փորձառական խրատներու, Հիմէնի սեմին վրայ:

Տուցն մնալով հանդերձ, յաճախ գիշերներն ալ տունը չմնացողները քիչ չեն թիւով:

Եւ աղջիկը, որքան ինքզինքը քաջ ցոյց տայ տուցն մնալու վախին դէմ, որքան սկեպտիկօրէն խնդայ առնական տխմար եմին դէմ, որքան պոչ խաղցնէ, այնքան ինք շահաւոր կ'եղլէ:

Առաջին քայլին իսկ փոխանակ քիթէն բռնուելու, եթէ աղջիկը պաղարիւնով դիտէ իր չուրը դարցող թիթեռնիկները և ինքզինքին ժամանակ ձգէ պղտիչ բաղդատութիւն մը ընելու անոնց միջեւ, ու ըստ այնմ տայ իր որոշումը ամուսնութեան, իր երջանկութիւնը

աւելի հաստատ կ'ըլլայ ապագային :

Ուրեմն, հեռու ձեզմէ տունը մնալու վախը, ո՞վ գեռ չկարգուած աղջիկներ, — որովհետեւ կարգուած աղջիկներ ալ կան — գիտցէք արժեքնիւ ինքզինքնիդ, և մանաւանդ գիտցէք ուէ նիւթական միջոց մը տալահովել ձեզ. պատուաւոր արուեստի մը հետեւողութեամբ, քանի որ գլխաւորապէս այդ է որ ձեզ կը նետէ միշտ դէպի էրիկ մարդու մը գիրկը և դժբախտ կ'ընէ ձեզ, Չեմ ըսեր թէ մի կարգուիք, այդ տեսակ բրորականտի մը դէմ առաջին բողոքողը ես իսկ եմ, բայց կարգուեցէք՝ դուք ընտրելով, և ոչ թէ այրերէն ընտրուելով, մասվաճառին կեռերէն կախուած միսերուն պէս :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Այս տողերը գրողը իր կանխաւ խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ այն աղջիկներուն, որոնք կարդալով այս տողերը, անձամբ, կամ նամակով, կամ մեկուսի պիտի գրեն ու գոչեն, — «բերանը պագնեմ»:

ԱՄՈՒՐԻԻՆ ՏՈՒՆԸ

Ա. ՄԱՍ — ՆԱԶԱՍԵՆԵԱԿԸ

Բնութ անկողին մը, սաւանը քիչ մը դեղնած, վերմակը երկու կողմէն քակուած, մժղարգելէս մը քաշուած, բարձին վրայի կողմը դեղին, տակի կողմը ճեփճերմակ, մէջտեղը փոս: Անկողինն մէջտեղը խորունկ, քովերը վեր բարձրացած, մէջը հացի փշրանք, չօքոլայի թապլէթ մը, բարձին տակ աղջկան մը պատկերը և երկու նամակ:

Անկողինն ոտքին խալիի կտոր մը, վրան ազտոտ թաշկինակ մը, թէք սկարբին մը: Անկողինն երկաթէն կախուած՝ պուրթի մը, երեսի սրբիչ մը, բանթալօն մը: Անկողինն քով ֆուֆոս մը, վրան աշտանակ մը՝ մոմը հատած, քովը սուրճի գաւաթի մը մէջ կէս մոմ մը, ջուրի գաւաթ մը՝ չորս մատ փռլով, ֆրանսէրէն վէպ մը, աղջկան մը պատկերը:

Աջ կողմը՝ կարտըրօպ մը դուռները բաց, հապուստները բէլ-մէլ նետուած, կէսը դուռս ինկած: Ձախ կողմը՝ լավապօ մը, կուժ մը անջուր, ջրաման մը, մէջը սապօն ջուր, ամելի մը, ակօռայի վրձին մը, դեղի չորս հինգ շիշ, հոտի շիշեր, օձիք մը, քրավաթ մը, մոխրաման մը մէջը էն քիչը տասը մարած սիկառ:

Կեդրոնը սեղան մը, վրան գիրքեր, թուղթ, նա-

մակներ, տուփ մը շօքօլա, գաւաթ մը ջուր: Աթուռի մը վրան նետուած ժաքեթ մը, քրավաթ մը, ուրիշ աթուռի մը վրայ բիճամա մը, գետինը բանթալօն մը, երկու զոյգ կօշիկ: Դրան մէջ հողաթափ մը, անկիւնները մամուկներ, պատուհաններու մէջ երկու մատ փոշի, երկու ապակի կոտրած:

Բ. ՄԱՍ — ՃԱՇԱՍՆԵՆԱԿԸ

Սեղան մը, վրան չորցած հացի փշրանքներ, գինիի չիշ մը պարապ, պիրայի լեցուն չիշ մը, ութը սկաւառակ մէջը կերակուր չորցած, գետինը կողկկի ոսկոր մը, գիրք մը, սեղանին վրայ նամակներ:

Պատէ մը գամէն կախուած գլխարկ մը, անկիւն մը հովանոց մը, դիմացի անկիւնը գաւազան մը: Պատին վրայ՝ կեցած ժամացոյց մը, ուրիշ անկիւն մը աղտոտ լաթեր, գուլպայ, շապիկ, օձիք ևն:

Պիւֆէ մը, վրան ջուրի պարապ չիշ մը, դարակին մէկը դուրս ինկած, մէջը օձիք մը, չորս հինգ դգալ, աղաման մը կէսը թափած, 2-3 լուսանկարներ իւղով արատաւորուած:

Պատի մը վրայ պտուղներու իւղաներկ մը, քովերը քարթ վիզիթ խօթուած:

Գ. ՄԱՍ — ԳԱՊԻՆԷՆ

Շիտակը ստամոքս և ախորժակ կ'ուզէ նկարագրելու և մանաւանդ կարդալու համար զայն, սաչափ միայն ըսեմ որ, փողոցին դռնէն մինչեւ տանիքը ամօնեաքի կծու հոտէ մը քիթդ կ'իյնայ, թէեւ գլխու ցաւն ալ կ'անցնի,

ԱՄՈՒՐԻՆՆ՝ ՏԱՆ ՄԱՐԴ

ՍիկԱ տիտղոս մըն է, որ կը տրուի այն հազուագիւտ ամուրիներու, որոնք տարիներու համբերատար անձնուիրութեամբ մը, և բարեկամութեամբ մը կը յաջողին վերջապէս վստահելիութեան վկայականը ձեռք ձգել:

Նախ տան բարեկամն է, կամ թավուրի անբաժանելի խաղակիցը, կամ բօքէրի շաքաթական ապօնէն ըլլալով:

Բայց, այն օրէն որ տան էրիկ մարդը յանկարծ պէտքը կը զգայ չուել այս աշխարհէն, իր ետին ձգելով սիրասուն կէս մը, յաճախ կէս տուզինա մըն ալ զաւկըներ, այդ օրէն տան բարեկամը կը դառնայ ՏԱՆ ՄԱՐԴԸ:

Ոչ ոք զինք հրաւիրուած է, ոչ ոք իրմէ ծառայութիւն մը խնդրած է, բայց ան, ինքնաբերաբար, անգիտակցաբար իր դործին գլուխն է:

Խեղճ որբեւայրին կէս մեռել մըն է, կաթիլ մը էթէրով կարծնայ, ախ-ով մը կը մարի:

Գլուխը խելք չկայ, վրան ուժ չկայ բան մը ընելու, կարգադրելու համար:

Տան Մարդը մարդուն միտած գիշերը կը հասնի արդէն, և քանաքէի մը վրան կը լուսոյնէ անպատճառ:

Առողջապահական վարչութեան պէտք է լուր տալ, մահադդ պատրաստել, մեռել լուացող կինը, դաճաղագործը կանչել, Առաջնորդարան վագել, սակարկել, ծաղկեպսակ պատրաստել, տունը սեւ թիւերով պատել, տղաքը տունէն հեռացնել, գերեզմանատան հագաբարձութեան հետ բանակցիլ, այս ամէնուն սան մարդն է որ կը հասնի, արիւն քրտինք մտնելով, վազելով:

Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ, այն քանի մը օրերը որ կ'անցնէ սան մարդը, էնայի անձնուիրութեան գլուխ դործոց մըն է և իրաւամբ արժանի՝ նուազեցնելու արժանակի:

Հոս չի լմնար սակայն գործը, լուսահողին յիշեցնող խել մը աւելորդ առարկաներ կան, պէտք է ծախել. ժառանգական խնդիր կայ, պէտք է կարգադրել. ապահովագրութիւն կայ, պէտք է գանձել. մաղաղան լիքիտասիօն պիտի ըլլայ, պէտք է հսկիլ. խել մը առնելիքներ, տալիքներ կան, այս բոլոր գործերն ալ բեռցուած են սան մարդուն ուսերուն:

Տեսնելու էք զինքը, արիւն քրտինք մտած, փշշերը օդին, կառք կը նստի, կառքէն թրամվէյ կը ցատկէ, Առաջնորդարան, անկէ վագըֆ, վագըֆէն տուն, տունէն պանքա, մաղաղա, մաղաղայէն փաստափանին:

Յաճախ ժամանակ իսկ չի գտներ ճաշելու, հազիւ

բերանը պատառ մը կը նետէ, կամ սիկառ մը կը վառէ, միտքը բան մը կ'իյնայ կը նայիս. անկէ նորէն փողոցներն է, գրասենեակներն է, ժամեր, օրեր այսպէս:

Բաւ է որ խեղճ որբեւայրին իր գիշերային սեւերուն մէջէն, արցունքոտ աչքերը վրան յառէ, այդ լուիկ, խորհրդաւոր աչքերը, տեղ կը փնտռէ սան մարդը վազելու, յոգնելու, աշխատելու համար:

Մեղայ որ տասնոց մը գիշանի ընդունիլ, լուսահող գիշին բարեկամն էր նէ, սան մարդն է նէ, այսչափ մը բաժն ալ չընէ:

— Ախ, շատ կը յոգնիք կոր, միւսիւ Օգսէն:

— Ի՞նչ կ'ըսէք, տիկին:

— Չէ բայց...

— Կ'աղաչեմ տիկին, ինչ ըսել է, պարտքերնիս է, ասանկ օրի պէտք է բարեկամութիւնը:

— Սակայն ձեր անձնական գործերը...

— Կարեւորութիւն չունի, երկու օր ետքն ալ կը նայիմ, առաջ սա ձեր գործը լմնցնեմ:

Բայց, գործը չի լմնար, մինչ գովեստները տեղատարափ կը թափին:

— Չգտնուած մարդ է, սա միւսի Օգսէնը իրաւ որ, ինչ մարդ, ինչ մարդ, մարդուս էրիկը, եղբայրը ըլլայ նէ այսչափ չի յոգնիր, տունէն վայրկեան մը հեռանալուն կը շուարիմ, ինքզինքս լքուած կը զգամ, գիտես որ Աստուած խրկեց զինքը նեղ օրերուս:

Տղաքը որոնք կաքե եղած են, խենդ կ'ելլան սան մարդուն վրայ, տունէն ներս մտնալուն վիզը կը ցատկեն, մէկը փէշը կը քաշէ, ուրիշ մը պիտերը:

Եւ չօքօլայի, պօնպօնի ծրարիկները կը սկսին բաժնուիլ, մէկ մէկ անմեղ պաշիկի փոխարէն:

— Տղաք, ալ հերիք է, քիչ մը հանգիստ թողէք:

— Ձգեցէք տիկին, չէք գիտեր որքան երջանիկ եմ
իրենց այս մանկական գուրգուրանքովն պաշարուած։

— Բայց, յոգնած էք, հանգիստ ըրէք, կ'աղաչեմ,

— Յոգնած, բնաւ երբէք, նոյնիսկ եթէ ըլլամ,
այս հրեշտակներուն ընկերակցութիւնը մարդուս ամէն
բան մոռցնել կուտայ։

Տղոց պառկելէն ետքը կարգը կուգայ հաշիւներու,
ամէն մէկ գրպանը լեցուն է հաշուի թուղթերով, ստա-
ցագիրներով, վաւերաթուղթերով։

Անտէքի մը խղճատութեամբ, մանրամասն, կանո-
նաւոր հաշիւ կը սկսի տալ, միլիէմը միլիէմին։

— Կարեւորութիւն չունի միւսի Օգոսէն, կը կար-
ծէք որ սի՛րտ ունիմ։

— Բայց, տիկին, գէթ ձեր զաւակներուն սիրոյն,
անոնց ապագային համար։

Եւ կամաց կամաց այս ծայրայեղ անձնութիւնը,
և փութկոտ գործակատարութիւնը կը պատրաստեն այն
պարարտ հողը, ուր ամուրին իր տարիներու իտէալին
սերմերը կը սկսի ցանել հրճուանքով։

Համակրանքի թերեւս ակամայ զղացում մը ծայր
կուտայ որբեւայրիին սրտին մէջ, վիշտը՝ հետզհետէ
կը թեթեւնայ, կ'անօտրանայ և կ'երթայ պարփակուիլ
գերեզման օրհնէքի մը և կամ տարեկան հոգեհանգիս-
տի մը մէջ։

Լուսահոգիին բոլոր մարդկային թերութիւնները,
անոր երեսէն քաշածները, նախանձի տեսարանները,
ծախքի առարկութիւնները, մերժումները կը ցցուին
հիմա աչքին առջեւ, մինչ Տան մաքուր անձնութեան
թիւնը, անչափանգիր ոգին, ազնիւ սիրտը, անկեղծ
բարեկամութիւնը կը վառեն անմխիթար!! որբեւայրի-
ին այրացաւեր սիրտը։

Միասին պտոյտի ալ կ'ելլեն, թատրոն, քօնսէս,
սինէմա ալ կ'երթան հիմա։

Տեսակ մը աներեւոյթ զօրութիւն այնպէս մը զօ-
ղաց, կապած է երկուքը իրարու, որ խզում մը, բա-
ժանում մը անկարելի է գրէթէ։

Հակառակ որ դուռ դրացիին լեզուն իր ականջները
կը լզվոտէ, հակառակ որ նայուածքները տեսակ մը
կուղղուին, որբեւայրին, ուսերը կը թօթուէ։

— Հոգս, լեզուն ոսկոր չունի, ինչ ուզեն ըսեն,
մարդը բանը գործը ձգեց ինծի համար այնքան աշ-
խատեցաւ, յոգնեցաւ, ամէն բանին հասաւ, կարգի
դրաւ, հիմա որ բոլոր գործերս լմնցաւ ի՞նչ սրտով
դուռը ցուցնեմ իրեն, և եղածը ինչ է արդէն, օր մը
բերանը բացաւ բան մը ըսա՞ւ, օր մը ծուռ նայեցա՞ւ,
Աստուած չընէ, տունս կը մտնայ կ'ելլայ եղեր, ահա
բոլոր բամբասանքը, փէք ալ շնորհքով մարդ է, Տան
մաքղն է, հետը կարգուի՞մ նէ ինչ կ'ըլլայ եղեր, սա
տեղ քանի՞ տարի դեռ կեանք ունիմ, լուսահոգիին
օրով չտեսածս գոնէ անոր հետ կը տեսնեմ, կը վայլեմ։

Եւ օր մըն ալ, թերթի մը անկիւնը կը հանդիպիք
իրենց կարգուելու լուրին։

Հեղալ վասակ, չէ՞։

ԱՄՈՒՐԻՆ ԲԱՆՍԻՐՆԵՐ

ՆԼԸՄԱՆ տղայ, ծանր ծուներ չկայ, տո՞ւնն է մի, չէ, չիյտես իրաւ որ. առտուն կանուխ գործին, մատներուն ծայրը կոխելով վար կ'իջնէ որ չփրթնանք. իրիկունները կանուխ տուն, բարեւ մը դռնէն, սենեակը կը քաշուի, մութին կը նստի որ մօմը շատ չի վառի, չիւնքի լոյսը մեր վրան է. մաքուր, կոկիկ, չօրապ մը չես տեսնար գետինը, ամսու գլուխ չեկած օսկին ամչնալով ձեռքս կը դնէ կը փախչի, նամուսը ըլլայ նէ աս չափ ըլլայ, օր մը, ինչ կ'ըլլայ քա, տեղի-խանը ես, դուռի մը ծակէն, արալըխէն Նոյեմիիս ծուռ նայէ, շիտակը փէք գոհ եմ, չգտնուած տղայ է:

Այսպէս կը խօսի Ամպէր հանրմ, ձեռքերը օդին, էֆթիկէնց տունը, ուր գացած է աղջկանը հետ վիզի-թի, անոնց օրը ըլլալով:

Ամպէր հանրմին ըսածին պէս, իրաւ ալ չնորհքով

տղայ էր կարպիս, գինւորական փախտական մը չա տերու պէս, որ գէշ աղէկ գործ մը գտած, կ'ապրուէր:

Կարպիս երեք ամիսէ ի վեր Ամպէր հանրմին բան-սիօնն էր:

Առտու մը սակայն սովորականին հակառակ իր սենեակը կը մնայ կարպիս:

Ամպէր հանրմ, գող ելած իր անլըմանին այս ան-սովոր պատահարէն, քեփչեմ ձեռքը վեր կը վազէ, ետեւէն ալ Նոյիմին:

— Բա՞ն մը ունիս տղաս:

— Չիյտեմ մայրիկ, բան մը կը դգամ կոր, գլուխս ծանր է, բերանս լեղի, չորս կողմս ալ կը ցաւի կոր:

Ճակտի, երեսներու, բազկերակի արագ քննութե-նէ մը ետք.

— Վախցուցիր իս օդուլ, բան մը չէ, էֆլուէնցայի պէս բան մըն է, մտեր ես կ'երեւայ թէ:

— Ես ալ գիտեմ որ վախու բան չէ, դուրս ել-լելուս պէս կ'անցնի:

— Մեղայ Տէր Յիսուս, աս հալովդ գործի երթա-յիր, պառկէ տեղդ, խենդութիւն չուզեր:

Ու մատները կը սկսին մայրական գուրգուրանքով մը վերմակը շտկոտել, և զօղ ընել որ պառկի:

Օրիորդ Նոյեմի դռան նրբանցքին մէջէն.

— Մայրիկ, միսը կարմրեցաւ, վախնամ տակը առնէ:

— Ներս չգա՞ս քա, կարպիսը քիչ մը քէյֆ չունի:

— Ներողութիւն օրիորդ:

— Չարար չունի, քուրդ կը սեպուի, հիւանտու-թիւն է աս, պաշխա բան չէ, Նոյեմի, տունն նստէ քովը քիչ մը, քի խենդութիւն չընէ տէ հագուի, ես միսը նայիմ կուգամ, տաք տաք թէյ մըն ալ չինեմ,

մինչեւ իրիկուն ինշալլահ բան չի մնար :

Նոյեմի, հլու մայրական խօսքին՝ կուգայ իր ... Աղբարիկին քով նստիլ, մինչ Անպէր հանձմ, միսը՝ պօռալով քէփչէն կ'երերցնէ ու կ'աճապարէ խոհանոց :

Ու միւսիւ կարպիս և օրիորդ Նոյեմի կը մնան գլուխ գլխի, միս մինակ, պատուհանները գոց, օդը խեղդուած այդ պէքեաւի սենեակին մէջ :

Հիւանդը կը նեղուի, բարձը անհանգիստ է, պէտք է շտկել, թեւը դուրս կը հանէ, պէտք է ներս դնել, վերմակը կը սահի, տեղաւորել :

Եւ օրիորդ Նոյեմի, առանց կարմիր իսաչեան մը ըլլալու, քրոջ մը համբերատարութեամբ կը կատարէ այդ բոլորը :

Վարկեան մը կուգայ, որ հիւանդին ձայնը խղտուկ կ'ելլէ. օրիորդին ափը բերնին է :

— Շատ մի խօսիր, կը յողմիս :

Եւ որպէսզի բարձը չխօսի, օրիորդ Նոյեմի կը նախընտրէ անկողնին վրայ նստիլ և մօտենալ :

Ո՛հ, այդ պլուզը որ ծուած է անառակ ուռուցիկութեամբ մը, այդ մատները որ քունքի մազերը կը շտկեն :

Պարոն Կարպիս կասկարմիր կտրած է, տաքութիւնը աւելցաւ, չելլայ թիֆօէ բռնուած ըլլայ :

Բայց, օրիորդ Նոյեմի ալ կարմրած է, ա՛ն ալ արդեօք ...

Եւ վերջապէս ...

— Հոգիս, կը սիրեմ քեզ :

— Սո՛ւս, մայրիկս կ'իմանայ :

— Ան խոհանոցն է :

— Ես ալ քեզ կը սիրեմ, անգութ :

ՇԱՓ ...

Բայց, միւս կողմէ ՇՈՒՄ ...

Տաք տաք թէյն է որ, գաւաթով, դգալով, շաքարով և ափսէով կ'իյնայ դռան նրբանցքին մէջ Ամպէր հանձմին դողահար ձեռքերէն ... Թապլօ !!

Շարաթ մը ետքը, նոյն Ամպէր հանձմն է որ կը խօսի, այս անգամ ձեռքերը ծունկերուն, էֆթիկէնց տունը :

— Քա սուս, ծունը թէփէիս, գիտես քի մէկը մըլտեց իս և աղէկ ատենին հասայ. չէ նէ, լմնցած էր հա, սա միսքին շունը նայէ, Նոյեմիս ելէր է գլխէ հանելու, խլլտն քիչ մը փարա ունենար նէ, նէ իսէ, Աստուծոյ մատը կայ մէջը կ'ըսէի, ճէպը տէլիկ, տակը բանթալօն մը չունի. Մէկ երկու չըսի, դուրս նետեցի փիսը. երթայ աղօթք ընէ որ փոլիսին ալ չտուի :

ԱՄՈՒՐԻՆ ՍԻՐԱՀԱՐ

ՈՐՁԱՆՔԻ և հիւանդութեան ամէն տեսակը կը մաղթեմ մէկուն, բայց, սիրահար ամուրի բարեկամ՝ ոչ իսկ թշնամիիս չեմ մաղթեր:

Ամուրի սիրահարը նիհար կ'ըլլայ ընդհանրապէս, բաւական դեղնած, այտերը քիչիկ մը փոսացած, աչքերուն սեւը երկինք ճերմակը գետին յառած: Վրան գլուխը կամաւոր անփութութեան գլուխ գործոց մըն է:

Հետք խօսած ատենը, երեսդ չի նայիր բնաւ, այլ ապուշ, ապուշ անկիւն մը կը սեւեռէ իր նայուածքը: Նստած ատենը՝ տասը մատը մէկէն մազերուն մէջ կը մխրճէ:

Քալած ատենը՝ ամէն մէկ քայլին կը կենայ, աջ

ոտքը ձախէն առաջ, մէկ ձեռքը ժիլէին կոճակներուն, ալա Նափօլէոն կը խոկայ, բայց ոչ վաթէրլօն կամ Ուստրելիցը, այլ օրիորդ Սուրբիկի մը ծուռ կոխած սքարբինը, և կամ մօեղներէն ծակոտած վիզը:

Երէկ՝ խենդ կ'ելլար վրագ, այսօր՝ բարեւ իսկ չի տար:

Միասին ճաշի՞ նստար, պատառ մը բան չի դներ բերանը: Բայց գտաւթ մը պիրտ խմելու ելիր, չիշը բերնին կը տանի, ու հինգ վայրկեան հոքը փիս փիս կը փսխէ:

Երեսը նայելուդ՝ «հիմայ պիտի լայ» կ'ըսես, բայց չէ, Եգիպտոսի ամպոտ օրերուն պէս, կը նեղէ, բայց չանձրեւեր:

Դանակը, տծելին, մկրատը բռնելու անանկ ձեւ մը ունի, որ կը կարծես թէ անձնասպան պիտի ըլլայ: չէ, կամ մատիտ է կտրածը կամ եղունգ:

Նեղոսին եզերքը պտոյտ մը ըրիր հետը, ոտքին մէկը ջուրին կողմն է, թեւէն կը կախուիս ասդին քաշելով:

Սիկառին մուխը կոկո՞րդը մնաց, թոքախտաւորին հազը կը կեղծէ:

Կեռաս կամ ձմեռո՞ւկ կերաւ, կը սկսի աչքիդ առչեւ թքնել, որպէսզի իր թուքին մէջը կարծիր երիզներ տեսնես:

Եթէ կ'ուզես մի դիտեր այս բոլորը, մի՛ խղճար վրան, կը բարկանայ և «բարեկամ չունիմ» կը պօռայ:

Բազմութենէն կը խորշի, կը փախչի, կ'ուզէ մեկուսանալ, այնպէս մը սակայն՝ որ ուրիշները զինք տեսնեն:

Երբ բերանը բանայ, Եարճանեանը իսկ չի կրնար մրցիլ հետը, ախէ ոնէ զատ ուրիշ բառ չելլիր բերնէն:

Ամէն միջոց ի գործ կը դնէ որ իր սիրածը իմանայ իր վարած կեանքը:

Երբ ամուրի սիրահար մը՝ «Աման մարդու բան չըսես» ըսէ, մի վախնար հանդիպածիդ պատմէ տեսածդ, լսածդ, ան աւելի գոհ կը մնայ:

Շիտկէ շիտակ ուղղագրութիւն մը իսկ եթէ չգիտնայ, ոտանաւոր գրել կը փորձէ:

Հոգի կուտայ երգ և նուագի, յաճախ ինքն ալ քթին տակէն կը մոմռայ զոնչական ձայնով մը:

Դրամը իբր թէ կ'արհամարհէ, ափով պարապին դրամ նետել կը ձեւացնէ. մի՛ հաւտար, նետածը թարիֆա է:

Երբ սիրածին հանդիպի՝ խուսափել կը ձեւացնէ, երբ խօսակցելու առիթ ունենայ, կը ջանայ պահել իր ներքին խռովքը, բայց կը մոռնայ իր ըսելիքը և կը սկսի ապուշ բաներ ըսել, և երբ սիրածը հեռանայ քովէն, ետեւէն անանկ մը կը նայի, իբր թէ խիթը բըռնած ըլլայ և կամ մէկը ոտքին կոշտին կոխած:

Նոր կօշիկ մը կը հագնի ծակ գուլպայով, պատռած բանթաւօնին վրայ ֆանթէզի ելէկ մը կ'անցընէ, կամ աղտոտ օձիքի մը շուրջ արժէքաւոր փողկապ մը կը կապէ, ըսել ուզելով, «Ամէն բան ունիմ և լաւը ունիմ, բայց ինչ ընեմ, սիրտ չունիմ»:

Անպատճառ սիրածին ուղղուած նամակ մը կը գըտնէք իր գրպանը, ուր կը յայտնէ իր սէրը և իր վերջին կամքը, բայց այս նամակը երբէք իր հասցէն չգըտնար ... չմեռնելովը. միայն թէ 15 օրը անգամ մը մաքուր կը քաշուի: Թուականի փոփոխութեան համար:

Սիրահար ամուրին այնպէս կ'ուզէ կլեցնել իբր թէ, իրեն համար մեռնող քանի մը աղջիկներ կան, բայց ինք չուզիր զանոնք:

Երբ զինք կնոջ մը հետ զուարճութեան վրայ բըռնէք, քմծիծաղով մը կ'ըսէ, «Պատրանք բարեկամս, կը կարծես որ համ կ'առնեմ կոր միթէ»:

Եւ այս բոլորը մինչեւ այն օր՝ որ իր սիրածը սիրել ձեւացնէ զինք և հաւանի կարգուիլ:

— Չ'է, կը պօռայ կարգուելու գաղափարէն ահաբեկած, չէ՛, գթութիւնը կը մերժեմ խոպառ, չեմ ուզեր մեղքնալիք ըլլալ:

Տեղը չէ՞ ըսելու կեսարացի բարեկամիս պէս.

Ես նէ՞ խթէն զուշում:

ԱՄՈՒՐԻՆ ՄԵԹՐԵՍԵՆԸ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԵԹՐԵՍԸ

ԵՐ մէջ այս կարգի մէթրէս մը ունե-
նալ, ընդհանրապէս ֆիզ ա բաբանե-
րու տրուած է, որուն տեւողութիւնը
սակայն դժուար թէ վեց ամիս ըլլայ:

Մէթրէսը կ'ըլլայ կամ շանթէօզ մը,
կամ գերասանուհի մը, որ թերեւս իր երկիրը անօթու-
թենէն բերանը կը հոտէր, և կամ շատ շատ չըջուն
խուժրի մը բրիմա տօնա մըն էր, որ սակայն անգամ մը
էնայի ֆիզ ա բաբա մը ձեռք անցնելուն՝ կը դառնայ
Րէժան մը կամ Ստելինա մը:

Ֆիզ ա բաբան, ըսենք մի ոմն միւսիւ էտկառ,
անոր կը հանգիպի Բարիզիանան կամ Քիւրսալը:

Շանթէօզը նախապէս տեղեկութիւններ կը քաղէ
գործը գիտցող կառնօններէն, ուստի շուրջը կը դեգե-
րի առանց մօտենալու:

Միւսիւ էտկառ, իր բարեկամներուն խըզ ընելու
համար, ամէն գինով կ'ուզէ այս «նոր ապրանք» ինք
ձեռք ձգել, ուստի կը սկսի քսակին և շամբանիային
բերանը բանալ:

Ին քիչը տասը օր մը կը տեւէ այս շամբանիա բա-
ցումը և վերջապէս առաջին տեսակցութիւնը տեղի կը
ունենայ, լակոնիկ և պղատոնական. սուբէ, օթօ, մին-
չեւ գրանը առջեւ, բօս կեքի:

Երկրորդ տեսակցութեանը, յաջորդ գիշերն իսկ —
երկաթը պէտք է տաք տաք ծեծել — գեղուհի շան-
թէօզը, չրթունքներուն գարմէնին մէջէն Գարմէն մըր-
մուտով, կը յայտնէ իր տկարութիւնը արեւելեան սեւ
աչքերու:

Երրորդ գիշերը պարոնին վալա պիտերը, գինք
անհանգիստ կ'ընեն. առտուն միւսիւ էտկառ արդէն կա-
պիկ մը դարձած է ամելիի հարուածով մը:

Չորրորդին, շանթէօզին բանտանդիֆը կորած է,
ընտանեկան յիշատակ մը:

Միւսիւ էտկառ իմանալիք իրար կ'անցնէ և քիչ
շատ մէկ նմանը կը փութայ նուիրել:

Հինգերորդին՝ շանթէօզին արարթմանը շատ գէշ
է, — թերեւս Գլոտ Պէյ — գիշերները երբէք չի քնա-
նար կոր:

Միւսիւ էտկար անհուն հրճուանքը ունի վեցերոր-
դին Իսմայիլիա ազուոր արարթմանի մը մէկ սենեակին
բանալին իրեն յանձնելու:

Եօթներորդին, Մարտիրոսի փոստան ուշացած է, դրամ պիտի գար շանթէօզին, չեկաւ. ինք մարդ չի ճանչնար հոս, ամպաստսի մէջ:

Միւսիւ Էտկառին մատները դրամաշորթի մը շուտիկութեամբ դրպանէն քանի մը պանքնօթ կը հանեն և կամաց մը շանթէօզին պայուսակին մէջ կը սահեցնեն:

Աստուած՝ աստուած ըլլալովը եօթը օրէն շինեց մարդը, որով ութը օրը շատ մի գտնաք միւսիւ Էտկառին՝ Ժօրժէթին սիրտը կարենալ շինելուն համար:

Այդ գիշեր միւսիւ Էտկառին ոտքերը գետին չեն դպիր, շամբանիայի 10րդ գաւաթին վերջապէս խլած է խոտացուած երանութիւնը:

Այդ գիշեր Իսմայիլիայի աբարդմանին պօսապը 10 զրուշի պախշիչ մը ունի:

Այդ օրէն միւսի Էտկառին հետքը կը կորսնցնեն, իր ընտանիքը, բարեկամները, և մաղաղային պաշտօնեաները:

Կուպրի պէս փակած է իր մէքրէսին, ո՛վ կրնայ զատել զանոնք իրարմէ:

Օր մը Բորթ Սայիտ կը տեսնէք զիրենք, յաջորդ օրը՝ Սուէզ են, Աղեքսանդրիա իջեր են, օթօմպիլով Գահիրէ ելեր են, Հելուան տեսնողներ եղած են զիրենք, Հէլիօպոլիս նշմարուած են, Լուքսօր են, Քառնակի աւերակներուն:

Եւ այս կը տեսէ մինչեւ այն օրը, որ Ժօրժէթին վերջին գաբրիսը անլսելի մնացած ըլլայ և Ժօրժէթ ալ առտու մը կանուխ իտալացի սինեօսի մը հետ կծիկը դրած:

Հիմա միւսիւ Էտկառը կը տեսնէք՝ Ժաքէթը, օձիքը հանած, վիզին թաշկինակ մը՝ գրասեղանին առջեւը:

— Թորո՛ս:

— Համմէ էֆէնտի:

— Յիսուն ոսկինոց չէքը ի՞նչ եղաւ:

— Ետ եկաւ պանքայէն:

— Երէկի վճարո՞ւմը:

— Բրօթէսթոյի գնաց կարծեմ:

— Հապա 12 պալիային քօնէսմա՞նը:

— Պանքան կը կենայ կոր:

— Էշու գլուխ, հայվան, երկու օր հոս չըլլալուս, գործը ապուր դարձուցեր ես:

Հինգ վայրկեան կ'անցնի:

— Աղա՛

— Ի՞նչ է:

— Զիգուրէլէն ֆաքթիւր մը 14 ոսկիի, պիտի վըճարուի՞:

— Ըսէ վաղը թող գայ:

— Անկարելի է կ'ըսէ կոր:

— Կորսուէ սրկէ:

Տասը վայրկեան կ'անցնի:

— Աղա՛,

— Ի՞նչ է ծօ,

— Քրամըրը մարդ զրկեր է, 50 ոսկիին օրն է, պիտի վճարուի՞, կը հարցնէ:

Եւ շաբաթ մը ետքը, երբ պատահմամբ անցնիք միւսիւ Էտկառին մաղաղային առջեւէն, այն մաղաղային՝ որը իր պապան ֆուլ և թաամիէ ուտելով հաստատած էր Արապիին օրով, և որը այնքան լաւ համբաւ և դիրք ունէր, ամէնէն առաջ աչքերնիդ պիտի զարնէ գոց փեղկերը, յետոյ բէալի մեծութեամբ կարմիր կնիքը:

— Իմացա՞ր, Էտկառը թոփ նետեր է:

— Խեղճ տղայ :

— Խեղճը ինչ է, ո՞վ ըստւ իրեն որ գիշերը 10-15 ոսկի ուտէ, ունեցածը ինչ էր որ. իշթէ կը հատնի առանկ :

— Գացիէսը լաւ դրամ չիներ է կ'ըսեն կոր :

— Չչինելը աւանակութիւն,

— Ժօրժէ՞թը ինչ ըրաւ :

— Կծիկը դեր է սիրածին հետ :

Գլուխները կ'օրօրուին, մրմունջները կը բարձրանան և աչքերը կը սեւեռին Գիգ ա բաբային ետեւէն, ամէն անգամ որ քիթը փողկապին մէջ խօթած միւսիւ իտկաւ կ'անցնի փողոցէն ստուերի պէս :

Բ. ՀԱՅ ՄԷԹՐԷՍԸ

Հայ մեքրեսը բոլորովին տարբեր է եւրոպացի մէթրէսէն :

Վերի պատկերին մէջ, երբ մարդն է հնայի և ապուշ, երկրորդին մէջ մեքրեսն է ցաւալին :

Կամ որդեւայրի մըն է, կամ էրիկէն զատուած մը և կամ բողանոցէն ազատուած մը, որ պատառ մը հացի սիրոյն, կը հանգուրժէ մազ մօրուք ճերմկցած 40-45նոցի մը ամէն բանին :

Վայ այն Հայ կնկան որ՝ Հայու մը մեքրեսը կ'ըլլայ :

Նախ ամիսը անգամ մը տուն փոխելու է, եթէ չուզեր ապակիներուն քարկոծուիլը դրացիներէն :

Իսլամ կնոջ մը պէս խիստ համահրամ կայ. արգիւնուած է իրեն պատուհանը անգամ երեւալ :

Ամէն գիշեր «Զիս կը խաբես կոր» ի կռիւ մարդուն հետ :

Գլխարկ մը՝ չորս տարին մէյմը կռիւով փոխուող,

սքարին մը՝ կրունկները ծեր կնկան մը բերնին պէս դէպի աջ ինկած, չըջագգեստ մը որ թերեւս 3 անգամ օրուան մօտային յարմարցուած է :

Մարդը գողի պէս տունէն կը մտնայ, գողի պէս դուրս կ'ելլէ :

Տանտէր, նպարավաճառ, մսավաճառ զինքը միայն կը ճանչնան, մարդուն երեսը տեսած չըլլալով :

Կերակուրը, աւելը, մաքրուտուքը, լուացքը, կարկտանը, ամէն բան ինք պիտի ընէ տատէ :

Պարտքը, ամէն կողմէն դիզած :

— Կ'աղաչեմ քիչ մը դրամ ձգէիր այսօր :

— Նորէն մի սկսիր, աս աս է, աւելի չկայ :

— Հացագործը հաց չի ձգեր կոր :

— Սա գիշերնոցս տուր առաջ :

— Տանտէրը չորս անգամ մարդ զրկեց այսօր :

— Հասկցանք ըսինք, կերակուրը ո՞ւր է :

— Կաթիլ մը կազ չկայ թիթեղին մէջ :

— Լուսնի լուսով կ'ուտենք թէրասը, սա վիսկիին չիլը բեր նայինք :

— Առջի իրիկուն հատաւ, պիտի բերէիր, ո՞ւր է :

— Ինչ, հատա՞ւ մի, վայ, ըսել է չիտակ է եղեր կասկածներս, ցորէկը մարդ կ'առնես կոր, իմ փարայովս կ'ուտես կը խմես կոր :

Կռիւ, ծեծկըւուք, լաց, կոծ, փաթ, քիւթ, դուռը կը բացուի, դուռը կը կը գոցուի :

Մարդը կծիկը դրած է. գտիր հետքը եթէ կրնաս : Գոնէ խեղճ կինը եօթը ամսու չըլլար :

ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼԷՆ...

Ա.Ա.Ջ. —

— Ո՛վ իմ աղուորս, եթերին մէջ
թեւացող գեղեցկութեան անօսր ոգին
ես դուն, սրուն ի զուր խեղճ երեւա-
կայութիւնս կը ջանայ մարմին տալ:

Ետք. —

— Կնիկ, քիչ մը անդին գնա, լէշի պէս վրաս մի
իյնար, օգը տաք է արդէն:

Առաջ. —

— Երագիս մէջ տեսայ Աստուած որ համրեց, համ-
րեց երկինքի աստղերը և երկու հատը պակաս գտաւ:
Դողացի վախէս քեզ մտածելով ո՛վ իմ աղուորս: Շո՛ւտ,
փակէ այդ աննման աչքերդ, չեղան Աստուածային աչ-
քերը հանդիպին անոնց:

Ետք. —

— Ի՞նչ չէ՞լ պէ՞շ երեսս կը նայիս կոր աւանակի
պէս, կնիկ:

Առաջ. —

— Ո՛հ այդ սիրտդ գեղունիս, տիրանալ անօր՝ յաղ-
թանակը պիտի ըլլար տարուած եօթը մեծ թագաւո-
րութեանց դէմ:

Ետք. —

— Աստուած կտոր մը սիրտ չէ՞ դրած սա կուրծ-
քիդ տակ, պէ՛:

Առաջ. —

— Ո՛վ իմ աղուորս, Աստուած պիտի տա՞յ մեզ ալ
տեսնել այն օրը, ուր երկուքս գիրկընդխառն ծաած
մեր սիրոյ պտուղին օրօրոցին վրայ, մեր համբոյրնե-
րովը պիտի քնացնենք այդ հրեշտակը:

Ետք. —

— Սա փիճիդ ձայնը կտրէ, չեմ կրնար կոր աչքերս
զոցել, ջիղերուս դպաւ ալ:

Առաջ. —

— Եկո՛ւր աղուորս, թեւ թեւի թռինք քեզի հետ
դէպի դաշտերը կանանչ ու անտառները ծառախիտ,
և մեր սիրոյ մրմունջները խառնենք թռչուններու գեղ-
գեղին և առուակին մրմունջին:

Ետք. —

— Վախնամ պապայիդ տունը ամէն տարի յուլիս
ըսելուն օգափոխութեան կը վազէիր. դրամ չկայ այս
տարի, տեղդ հանդարտ նստէ:

Առաջ. —

— Պիտի ուզէի ունենալ բոլոր հարստութիւնները աշխարհիս, ո՞վ իմ աղուորս, սփռելու համար իմ սիրոյ թագուհիս ստքերուն տակ:

Ետք. —

— Ամիս մը չեղաւ թայեէօս քօսթիւմին երեք ոսկի ցնծալնիս, այսօր ալ գլխամրկ. մոխրի վրայ նստելու միտք չունիմ, կնիկ:

Առաջ. —

— Տար Աստուած որ ժամ առաջ միացնէինք մեր սրտերը ո՞վ պաշտելիս, և մեր ընտանեկան դրախտին մէջ վայելէինք կեանքը՝ անհունօրէն երջանիկ:

Ետք. —

— Աչքը քէօրնայ պատճառ եղողին, թռչունի պէս ազատ ամուրիութիւնս բերի այրեցի այս դժոխքին մէջ. առ քեզի կնիկ, առ քեզի կարգուիլ:

Առաջ. —

— Խօսէ, երգէ՛ հոգիս, թող ականջներս լեցունին այդ հրեշտակներու նուագով, և հոգիս հրճուի այդ մեղեդիին թրթռումներովը:

Ետք. —

— Ի սէր Աստծոյ կնիկ, գլուխս խաղան դարձաւ, քիչ մըն ալ սուս եղիր նայինք:

ԻՆՉՊԵՍ Կ'ԸԼԼԱՅ

(ԲԱՆ ՄԸ ՈՐ ՇԱՏ ԿԸ ՊԱՏԱՀԻ, ԲԱՅՅ ՔԻՉ ԿԸ ԼՍՈՒԻ)

ԱՌԱՋԻՆ ԹԱՊԼՈ

— Դժուրս կ'ելլաս կոր աղջիկս:

— Հա մամաս, Նուարդին պիտի երթամ:

— Խե՞նդ ես աղջիկ, այս տաքին մինչեւ Մաթա-
րիէ կ'երթուի, կրակ կը թափի կոր դուրսը:

— Հա, բայց ինչ ընեմ, խօսք տուած եղայ մէյ-
մը, փէշը անպատճառ լմնալու է այսօր, կիրակի վար
պիտի իջնան եղեր:

Հայելին դիմաց քօքէթ ժէսթ մը, մազի մէկ քա-
նի թէլի յարգարում, գլխարկի շտկում, կուսական
անրիժ ճակտին մայրական խանդակաթ համբոյր մը,
ճըռճ, դուռը կը բացուի և կը գոցուի:

Օրիորդը դուրս ելած է:

ԵՐԱՐՈՐԴ ԹԱՊԱՆ

Սուր, հազիւ 2 հոգի կայ ներսը, ճանճերը ապա-
կեդարակներու վրայ կը բզզան, կառսոն մը աղուոր
քոն կը քաշէ, Օրիորդը պահ մը շուրջը կը նայի
վախով, ներս կը մտնէ, պարոն մը կը յառաջանայ գըլ-
խարկը ձեռքին:

— Վերջապէս եկար հոգիս:

— Ա՛խ եթէ գիտնայիր ինչ քաշեցի:

— Որքան շնորհակալ եմ:

— Վախցայ որ մամաս բան մը կը կռահէ:

— Սա անկիւնը քաշուի՞նք, թէ մեկուսի է և թէ
զով, ի՞նչ պիտի առնես:

— Պաղպաղակ մը:

Հիմա նստած են գրեթէ ծունկ ծունկի, պարոնին
քիթը օրիորդին քիթէն 2 մատ հեռու է, Սեղանին
տակ երկու թէ չորս ոտք կայ, կարելի չէ հասկնալ:
Կառսոնին քունէն օգտուելով պարոնը պիտիը կը քսէ
օրիորդին դէմքին: Պաղպաղակի դգալը պայեօնքի պէս
զինք կը հրէ անդին:

— Կը վռնտե՞ս զիս, անգուլթ:

Պարոնը երեսը կախ հեռու կ'երթայ քիչ մը:

— Բայց չէ, ինչո՞ւ ծուռ կը մեկնես խօսքերս:

Պարոնը ուրախ աւելի կը մօտիկնայ:

— Կը սիրե՞ս զիս:

— Եթէ չսիրէի կուգայի՞ միթէ, ապերախտ, հա-
պա դո՞ւն:

— Խենդենալու աստիճան:

Պարոնը փորձ մը եւս կ'ընէ:

— Մեզ կը դիտեն կոր, տեսնողը ինչ կ'ըսէ:

— Մեր ինչուն պէտք ուրիշները, չէ՞ որ մենք ի-
րարու ենք:

Կառսոնը կ'արթննայ չափէն, կարծելով որ զինք
կը կանչեն, կը մօտենայ:

Երկու պաղպաղակ եւս:

Օրիորդը քրտինքներու մէջ է. փուտրա, գար-
մէն գնդիկներ կը շինեն դէմքին, պարոնին չրթները
կը գողան և քունքերը կը զարնեն արագ:

Փըսը, փըսը, փըսը, փըսը:

— Կառք մը առնենք և սանկ քիչ մը երկնանք:

— Ահ չէ, տա չըլլար, կը վախնամ:

— Ինչ, միթէ վստահ չե՞ս սիրոյս, սիրոյս՝ որ հեռու
բոլոր ստոր կիրքերէ պաշտումի կը հասնի:

— Չըլլար, տեսող կ'ըլլայ:

— Կառքին քաբօքը կ'իջեցնենք:

— Նորէն կը տեսնեն:

— Ամայի փողոցներէ կ'անցնինք:

— Չէ, չէ, չէ:

— Հըմ, ես գիտեմ արդէն, զիս չիս սիրեր բայց
կ'ախորժիս այսպէս զիս տանջելով, բարեբախտաբար
վախճանս մօտ է, և շուտ պիտի հասնիս նպատակիդ:

— Ու՛Ֆ, մի ըսեր այդ խօսքերը, կը տեսնես որ
գէշ կ'ըլլամ:

Պարոնը կը լռէ, մատովը աչքին ծայրը կը սրբէ,
կամ աւելի ես աչքը կը խթէ որ կաթիլ մը արցունք
գայ. օրիորդին մատը և թաշկինակը աչքերուն կը
քսուին. յուզուած է, կը հաւանի: Կ'ելլեն, պարոնը կը
վճարէ, կը մեկնին:

Օրիորդը գիծե ելած է:

ԵՐՐՈՐԴԻ ԹԱՊԼՈ

Հիմա կառքը կը սուրայ կէզիրէի լայն ծառուղին, օրիորդին ձեռքերը պարոնին ձեռքերուն մէջ քրտինք խաշ կ'ըլլան, համբոյրները ազատօրէն կը փոխանակուին, տեսարանը հմայիչ է եւ բանաստեղծական, ծառ, կանանչութիւն, թռչուններ, նեղոս, նաւակներ, կամուրջ, վիլաներ, կառքը կը թաւալի հեզիկ և ցնցումներէն պիչիմսիզ շարժումներ տեղի կ'ունենան:

Գասր-էլ-նիլ թերասը տարածուած, զգլխիչ բանօրաման, պաղ պաղ պիրա, մէկ գաւաթ, երկու գաւաթ, երեք գաւաթ, կառսօնին քառորդ մը նուէր և կառապանին չորս հինգ սամսոն ապի:

— Աստուած ...

— Հոգիս ...

— Ա՛խ ...

— Ո՛հ ...

— Երգուընցիր, երգուընցիր որ ինձմէ զատ ուրիշը չպիտի սիրես:

— Կուրնան այս աչքերը եթէ համարձակին ուրիշ կնոջ մը նայիլ:

Սուլու պաչիկ մը կը գոցէ այդ աչքերը: Կառքը կրկին կը թաւալի, այս անգամ գէպի Րօտ. էլ. Ֆարաֆ, նորէն խմելիք, նորէն ա՛խ, ո՛հեր:

Օրիորդը ինքզինքէն ելած է:

ԶՈՐՐՈՐԴԻ ԹԱՊԼՈ

Աղտոտ փողոցի մը վրայ նայող աղտոտ սենեակ մը, կոկիկ երկաթէ անկողին մը, քանարէ մը, երկու աթոռ, մէջտեղը սեղան մը:

— Ո՛ւր կըգտնուիմ արդեօք:

— Վստահ եղիր տատրակս, մի վախնար, ես քովդ եմ, շա՛փ ...

— Մի մօտենար ինձի, երթանք ասկէ, գլուխս գէշ կը դառնայ կոր:

— Սիրոյ յուզումն է ատ հագիս, մի վախնար, եթէ գիտնայիր որքան երջանիկ եմ:

— Բայց, այս ըրածնիս գէշ բան է, ո՛հ կը սոսկամ, հեռանանք:

— Բայց վախու բան չկայ, միթէ չերգուընցա՞յ, ի՛նչ, կը կասկածի՞ս միթէ:

— Ձէ, բայց մի մօտենար, չէ գէշ բան է, գէշ բան է, չեմ ուզեր, հեռացիր ...

Ժամը ութն է, խոր լուռութիւն և գորշ մթութիւն կը տիրէ, աճապարանքով հագուել, յանցանքի մէջ բռնուած տղոց պէս, կառք, թռամիլէյ, բաժանում:

— Աս ո՛ւր մնացիր, աղջիկս:

— Թրէնը փախցուցի մամա:

— Որչափ յոգներ ես, տես գոյնդ նետեր է:

— Երթամ հանուիմ, հանգչիմ քիչ մը, ախորժակ չունիմ, բան չպիտի ուտեմ:

Աղջկան համեստ սենեակ մը, անկողնի վրայ իյնալ, հեծկտուքը բարձին մէջ խեղդել:

Օրիորդը զլիսէ ելած է:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴԻ ԹԱՊԼՈ

Վեց ամիս անցած է, պարոնը գործով ուրիշ տեղ մեկնած, նամակները, որ ցանցառ էին, բնաւ չեն գար այլեւս, ոչ մէկ լուր: Օրիորդը մոմ գարձած է, ոչ

քուն, ոչ ախորժակ, համակշիռ: Պատահմամբ օրա-
թերթի մը մէկ թիւը, երրորդ էջին գլուխը՝ «Պարոն
Ս. Գ. Եան եւ օրիորդ Հ. Գ. Եան ամուսնացեալ»

Բրա՛ջ, օրիորդը մարմնելով գետին կ'իյնայ՝ գետ-
նէն անկողին, երկու ամիս դեղ, բժիշկ, նուսխայ, փա-
րատեա, իջահանգիստ, անօգուտ:

Գարնան աղուօր առաւօտ մը, թռչունները կ'եր-
գեն, օրիորդին սենեակին պատուհանը բաց, ուրկէ ա-
րեւը ներս է լեցուած: Օրիորդը կէս մը կը շտկուի
անկողին մէջ, մայրը հոն չէ, միս մինակ է: Մագերը
կը շտկէ, աչքերը կը յառէ հեռուն, հեռուն ծառերու
խիտ կանանչութեան մէջ: Թեթեւ հազ մը, յետոյ նո-
պայ մը, կարմիր երիզ մը բերնին ծայրը, անխելի բառ
մը չրթներէն, թեթեւ բաղխում մը օդին մէջ, օրիոր-
դին գլուխը կ'իյնայ բարձին վրայ:

Որիորդը ձեռքէ ելած է:

ԱՆՈՆՑ՝ ՈՐ Կ՛ՈՐԱՅԵՆ ՍԻՐԵՆ

(Քաղուած՝ Հեղինակին «ՍԷՐ-ԱԼՊՈՄ» անիպ գործէն)

Փորձառութիւնը սիրոյ մէջ խոր է,
Մարդը կը չինէ, կեանքը կը փօրէ,
Նըման ծովափին ալքերուն խոչոր,
Որոնք՝ կրծելով ձեւ կուտան անոր:

Սիրոյ մէջ շատ մի՛ պաղատիր,
Աստուած կ'ըլլայ աննըկուն,
Սիրոյ մէջ շատ մի՛ ասեր,
Սողուն կ'ըլլայ գալարուն:

Սիրոյ չըջանը երիտասարդին,
Կը նըմանցընեն շատեր գարունի,
Բայց երբ կարմիրը կը տեսնեն այտին՝
Չեն ըսեր. — «Խեղճին սի՛րտը կ'արիւնի»:

Աղջիկ կը ե՞րբ մը մօռնայ,
Երբ հին մը կը նորնայ.
Տղայ մը ե՞րբ կը մօռնայ,
Երբ որ նոր մը կը հիննայ:

Ամէնէն տգեղ իսկ կնոջ մը քով
«Կը բռնուիմ»ի մօտեցէք վախով,
Ձի մենք այրերըս ձուկերու պէս ենք,
Ոչ թէ ձկնորսն՝ այլ խայծը կը տեսնենք:

Կը գագրիկ դուք հաճելի
Ըլլալէ աչն տիկինի՝
Որ կը տեսնէ ձեզի մօտ
Մարմաջ մ'ըլլալ խոչընդոտ
Իր հաճելի ըլլալուն
Շուրջի միւս այրերուն:

Ծարաւի՞ ես, գաւաթ մը ջուր կը բաւէ.
Անօթի՞ ես, պատառ մը հացն իսկ լաւ է.
Սիրահար ես, ոչ մէկ աղջիկ կամ խորհուրդ,
Սիրածէդ զատ՝ կրնան սրտիդ տալ յագուրդ:

Սիրոյ թշնամին վեհ ուժն է կամքի,
Որը միշտ սակայն սէրէն կը սպաննուի,
Մէջը մեր թափած յորդ արտասուքին:

Ճաշերէն առաջ գաւաթ մը օղին
Ախորժակ կուտայ ճաշը ուտողին.
Ամուսնութենէն առաջ ֆլիրթն ալ՝
Ետքի անհամին կրնայ համ մը տալ:

Սիրեցէք կինը լուրջ և առնօրէն
Որ իր պատրանքը կրէք սառնօրէն,
Ի՞նչ օգուտ սիրել կինը՝ կնկան պէս,
Երբ վերջը ճըջել, լալ կայ մանկան պէս:

Աղքատ մարդիկ զգոյշ ըլլան
Սէր տանելէ աղջիկներուն,
Ձի մէջն իսկ է՛ն խեղճ աղջըկան
Կոմսուհի մը կայ եղած քուն,
Որ կ'արթննայ օր մ'ուժգնօրէն
Շփանալով վայլած սէրէն:

Սէրը յաճախ կը ծնի
Նայուածքէ մը լուռ, գաղտնի,
Եւ յաճախ ալ կ'ըլլայ յուշ՝
Թուած բառէ մ'անըզգոյշ:

Նախապէս խարուած կնոջ մը երբէք
Սիրահար ըլլալ մի՛ փորձէք, մեղք էք.
Որքան զինք պաշտէք, այնպայման նորէն՝
Հինին վրէժը կը լուծէ նորէն:

Յագուրդ տուէք միշտ ձեր սիրած կնկան
Քմայքներուն օր, փոքր են, աննըշան.
Ձէք գիտեր կնոջ գերը մէջ կեանքին,
Կը մեծցընեն այն՝ որ փոքր է ինքնին:

Սիրոյ համարձակ քայլը առաջին,
Փռչիլի պէս է, ուրկէ ամէն կին
Կուրցած, շփոթած կ'իյնայ ձեր գիրկին:

Սիրող սիրտն է բծախնդիր չափազանց,
Ուստի լաւ է, երբ տեսնելը ընէք զանց
Ձեր սիրածին ամէն ըրածն ու թողած:

Սիրահարը մենութեան մէջ
Կը տանջուի չարաչար.
Սիրահարը բազմութեան մէջ
Ձանձրոյթ կը զգայ անպատճառ:

Սիրահար մը չուղեր հաւատալ բնաւին
Որ սիրածը կրնայ ըլլալ ուրիշին,
Վասնզի ինք համոզուած է անկասկած՝
Որ ուրիշ մը զայն իրեն չափ չէ սիրած:

Կնոջ մազին մէկ թէլին
Կուտաք կեանքէն աւելին,
Սակայն, կեանքին ձեր փոխան
Թէլ մը մազն իսկ կուտայ ան:

Այրերը վրէժ երբ լուծել ուզեն,
Ուրիշ կնոջ մը սիրտը կը խուզեն,
Բայց կիները որ մեղմէ վարպետ են,
Վրէժի պահուն մեղ սիրել գիտեն:

Կին մը ձգելու համար ապահով
Վարկեանն է գիտցէք, երբ սիրտն է խռով.
Վարպետ ձկնօրսը, չէ՞ որ հեշտօրէն
Պղտոր ջուրին մէջ կ'որսայ ձուկն իրեն:

էրիկ մարդիկ կը տառապին
Ձեռք անցընեն յինչեւ մէկ կին.
Կը տառապին կիներ սակայն
Անցընելէ ետքը ձեռք զայն:

Ամէն «եկուր» ըսող կնկան
Չըլլայ բռնեա դուռին ճամբան.
«Եկուր»էն ետք «գնա» մ'ալ կայ,
Որ քու տեղըդ ուրիշ մը գայ:

Առաջին կինը՝ մարդը կը խաբէ,
Երկրորդ կինը՝ զայն քունէն կը սթափէ,
Երրորդն երջանիկ որ կ'ընէ, բարէ,
Չայն ալ մարդն է որ կ'ելլէ կը խաբէ:

Կուզե՞ս օձիքդ ազատել
Կնոջմէ մը անարգել.
Ջնջին բան մը խոտափիր,
Մի՛ կատարեր, վազ անցիր:

Կինն ու գրամ են նըման
Մետաղ յարգի և աղնիւ,
Երբ աւրուին՝ կը դառնան,
Փոքրարժէք, բայց բազմաթիւ:

Չես յաջողիր խօսելով չատ
Կնոջ մը քով թերահաւատ,
Կը ծաղրէ քեզ, բայց կ'ախորժի,
Երբ լեզուիդ հետ մատտ ալ շարժի:

Ամուրիին ժէսթերն յիմար
Սիրոյ հունտեր են անհամար
Խելացութեան, զոր ան մէկ օր
Պիտի քաղէ, կարգուի երբոր:

«Սինեմա-կեանք» ի առաջին մասը՝ «Ամուրիներ» ու բաժինը, այսօրվա միայն կ'ամբողջացնենք. քեզ հետ՝ ամուրիներու կեանքն ուրիշ բազմաթիւ դրուագներ ունենինք, սակայն Տպարանաւոր Պերպերեանի հետ նախապէս մեր ունեցած անհաշիւ համաձայնութիւնը ստիպեց մեզ ըսելու:

Մեր տրամադրութեան իսկ եղած «Ամուրիներ» ու Ֆիլմը այնքան երկար է որ, եթէ հարկ ըլլայ, երեք ամիս շարունակաբար ամէն գիշեր՝ մեր ընթերցողներուն կըրնայինք հանելի ժամանցներ մատակարարել. ուստի ոչ Ֆիլմերնիս պակսեցաւ, ոչ մեքենանիս խանգարուեցաւ, ոչ լոյսերնիս սպառեցաւ եւ ոչ ալ քեւերնիս յոգնեցաւ անիւր դարձնելով. այլ ստիպուեցանք հետեւիլ քիչ մը Պերպերեանի հաշուաւարութեան դիւանին, եւ քիչ մ'ալ ուրիշ սինեմաներու սցորինութեանց՝ որոնք երեք ժամէն աւելի séances-ի չեն վայելել սաւ իրենց հանդիսատեսներուն, փոխան 5 զԷ. մուսֆի:

Մեր երկրորդ մասը՝ «Նշանած» ներք, քիչ օրէն լոյս պիտի տեսնէ. Ֆիլմերը պատրաստ են արդէն, եւ փորձերը փութոյ պնդութեամբ առաջ կը տարուին:

«Նշանած» ներք մասին մեզ Sensationel դեպքեր շատ ու շատ պիտի ցուցադրուին: Նոյն իսկ Գանիբէի, Ազիւսանդրիոյ եւ գիւղերու մեզ պատանած իրական հայ կեանքէ դեպքեր պիտի ներկայացուին: «Նշանած» ներք բաժինն մեզ պիտի երեւան տարող դեմքերու կեանքն առնելով դրուագներ որոնք սակայն փոյթ չէ՝ քեզ պարտաւորեցաւ եւ զաւակներու տէր ըլլան:

